

Diskriminace (ne)očkovaných?

Asi každý z nás si spuštěním očkování proti nemoci Covid-19 hýčká naději, že to může být to pověstné světlo na konci pandemického tunelu a že se - alespoň částečně - začne život vracet do normálu. Když se kolem Vánoc ve většině evropských států započalo s očkovaním, vyvstala ale otázka, zda (a případně nakolik) bude možné znevýhodňovat občany, kteří se z nějakého důvodu očkovat nedají. S ohledem na aktuální vývoj pandemie lze dost dobře předpokládat, že i poté, co dojde k určité proočkovanosti (případně promoření) velké části obyvatelstva a podaří se pandemii potlačit, zůstanou některá omezující opatření pravděpodobně i nadále v platnosti. V České republice v této souvislosti vláda opakovaně prohlásila, že aktuálně nepočítá s tím, že by očkování bylo pro všechny povinné. Bude tedy potřeba vyřešit, zda se následná omezující opatření budou vztahovat jen na osoby, které se očkovat nenechají, resp. zda je naopak možné, aby očkovaným mohly v důsledku vakcinace plynout nějaké výhody.

Kromě příslušných ustanovení Listiny základních práv a svobod je třeba v této souvislosti zmínit i ustanovení antidiskriminačního zákona, který mimo jiné stanoví, že „přímou diskriminací se rozumí takové jednání, včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru.“ Faktor zdravotního stavu tedy nepředstavuje zakázané kritérium ve smyslu antidiskriminačního zákona. Opomenout dále nelze ani zákon o ochraně spotřebitele, který uvádí, že „prodávající nesmí při prodeji výrobků nebo poskytování služeb spotřebitele diskriminovat“. V neposlední řadě je třeba uvést, že očkování proti Covid-19 není (na rozdíl například od záškrtu, tetanu nebo přenosné dětské obrny) vyjmenováno mezi povinnými očkováními.

Hlavním účelem krizových opatření vlády a mimořádných opatření ministerstva zdravotnictví má být jednoznačně ochrana před šířením nakažlivé nemoci. Proto pokud by očkovaný sebe ani nikoho jiného nemohl nakazit, odpadl by i důvod, proč by měl být jakkoliv omezován a izolován. Stát by měl upustit od uplatňování protiepidemických opatření v případě očkovaných osob, a to minimálně tehdy, pokud bude s vysokou mírou pravděpodobnosti zřejmé, že očkovaný nemůže nemoc dále šířit. Rozlišování očkovaných a neočkovaných by tedy možné být mělo. Opačná varianta by totiž znamenala, že by například 10 % obyvatelstva, která by se - ať už z jakýchkoliv důvodů - odmítla očkovat, fakticky zablokovala i zbytek populace, která by i nadále nemohla navštěvovat například divadla, kina, restaurace. Kvůli minoritní skupině by tak celá ekonomika zůstala zablokována. Jako názorný příklad bych uvedl aktuální situaci svojí téměř stoleté babičky, která žije v domově pro seniory a byla v loňském roce z důvodu pandemie několik měsíců izolovaná, což pro ni bylo psychicky náročné, až traumatizující. Nyní v daném domově pro seniory sice návštěvy povolené jsou, avšak ve velmi omezeném režimu, a to jak pro klienty, tak pro jejich návštěvy. Nevidím proto důvod, proč by - až by babička byla naočkovaná - měla i nadále být izolovaná, měla se na ni vztahovat všechna protiepidemická opatření a nemohla si užít návštěv svých blízkých.

Vždy bude záležet na konkrétní situaci, ale například by nemělo být možné podmiňovat očkováním přístup k některým službám tam, kde to není nezbytné pro zabránění šíření nákazy. V nákupních centrech a jiných obchodech, kde lze zajistit potřebné rozestupy a hygienické standardy (roušky apod.), by tak bylo možné považovat uvedená omezení za nepřijatelná. Naopak při osobní letecké

přepřavě může být taková podmínka přiměřená. Nepřijatelné by také bylo omezení u osob, které nemohou být očkovány kvůli svému zdravotnímu stavu, kde by hrozila jejich diskriminace z důvodu zdravotního postižení. Nejen pro takové případy je proto nezbytné, aby podmínku očkování šlo nahradit něčím jiným – například negativním testem nebo jiným potvrzením o nenakažlivosti (např. prodělání choroby Covid-19 v posledních týdnech). V oblasti soukromého práva tedy platí, že neposkytnutí nějaké služby, nevpuštění do objektu soukromým provozovatelem (za splnění výše uvedených podmínek) není zakázanou diskriminací ve smyslu antidiskriminačního zákona či zákona o ochraně spotřebitele. Okolnost, zda je člověk očkovaný, totiž není zakázaným kritériem rozlišování.

Výše uvedené závěry pak platí v zásadě i v oblasti veřejného práva, nicméně stát má vždy dát přednost takovému řešení, které co nejméně omezuje základní práva a svobody. Pouze tam, kde by ani při vynaložení maximálního úsilí nebyl schopen zajistit realizaci základních práv a svobod, může stát stanovit za účelem zabránění šíření nákazy podmínky typu očkování či negativního testu. Přičemž stanovení podmínek typu očkování či negativního testu má zase z výše uvedených důvodů přednost před plošnými zákazy. K odlišnému zacházení je přitom možné přistoupit i tehdy, kdy očkování ještě není přístupné pro všechny. Trvání na stejném zacházení se všemi osobami, bez ohledu na to, zda byly očkované či nikoli, by mělo nemalé negativní dopady na fungování celé ekonomiky, která by tak mohla alespoň v omezeném režimu fungovat. Nicméně pro stát musí být v takovém případě o to větší prioritou, aby zajistil všeobecnou dostupnost očkování.



JUDr. Ondřej Trubač, Ph.D., LL.M.,
partner, Bříza & Trubač, advokátní kancelář

Text byl uveřejněn v EPRAVO.CZ Magazine 1/2021

Další články:

- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Advokátní úschovy a kolektivní vina](#)
- [Buřty, pivo a nenávisť](#)
- [Kolegialita jako klíč k úspěchu](#)
- [O co aktuálně usiluje vedení ČAK?](#)
- [O důstojnosti advokátního stavu](#)
- [O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas](#)
- [Stojí LL.M. za to?](#)
- [Verba docent ...](#)
- [Hodiny tikají každému](#)
- [Justice před soudem](#)